

Na temelju članka 11. stavak 2. Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva („Narodne novine“ broj 29/02, 63/07) i članka 19. i 84. Statuta Ličko-senjske županije („Županijski glasnik“ br. 11/09, 13/09 – ispravak i 21/09), Županijska skupština Ličko-senjske županije na VI. sjednici održanoj 24. veljače 2010. godine, donijela je

P R O G R A M **POTICANJA RAZVOJA MALOG I SREDNJEG PODUZETNIŠTVA** **U LIČKO-SENJSKOJ ŽUPANIJI 2010.-2013. GODINE**

1.0. UVOD

Radi utvrđivanja pravnih osnova za primjenu poticajnih mjera gospodarske politike usmjerenih razvoju, restrukturiranju i tržišnom prilagođavanju malog gospodarstva 2002. godine donešen je Zakon o poticanju razvoja malog gospodarstva. Člankom 5. navedenog Zakona definirano je da Vlada RH na prijedlog ministarstva nadležnog za malo i srednje poduzetništvo donosi Program razvoja malog gospodarstva za razdoblje od četiri godine.

Donošenje programa i planova razvoja pojedinih jedinica područne (regionalne) samouprave uređeno je člankom 11. Zakona. Njime je određeno da jedinice područne (regionalne) i lokalne samouprave izrađuju vlastite programe i planove, pripremaju informacijsko-dokumentacijske podloge za pripremu Programa razvoja malog gospodarstva Vlade RH, predlažu razvojne projekte, prate, analiziraju i izvještavaju o provedbi projekata i poticajnih mjera iz svog djelokruga.

U tom smislu, za područje Ličko-senjske županije donosi se Program poticanja malog i srednjeg poduzetništva 2010.-2013. godine, kroz koji će se osigurati i provedba dijela mjera Programa poticanja malog i srednjeg poduzetništva 2008.-2012. godine Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (dalje: Program MINGORP-a) u skladu s posebnostima gospodarstva Ličko-senjske županije.

Ovaj Program nastavlja se na dosadašnje aktivnosti poticanja malog i srednjeg poduzetništva, a sadrži prikaz osnovnih obilježja gospodarstva Ličko-senjske županije, mjere poticanja razvoja poduzetništva na području Ličko-senjske županije koje će se provoditi do 2013. godine te utvrđuje korisnike i nositelje provedbe mjera, zatim izvore sredstava potrebne za realizaciju mjera.

Provedba mjera utvrđenih Programom vršit će se u skladu sa Zakonom o državnim potporama (NN 140/05), Uredbom o državnim potporama (50/06).

2.0 POLAZIŠTA ZA IZRADU PROGRAMA RAZVOJA MALOG GOSPODARSTVA LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE

2.1. POTICANJE MALOG I SREDNJEG PODUZETNIŠTVA U LIČKO-SENJSKOJ ŽUPANIJI DO 2009. GODINE

Poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva u Ličko-senjskoj županiji bilo je definirano Programom poticanja razvoja malog i srednjeg gospodarstva Ličko-senjske županije („Županijski glasnik“ br. 6/97, 2/99), Programom razvoja malog gospodarstva Ličko-senjske županije 2002.-2006. godine („Županijski glasnik“ br. 20/02) i Regionalnim operativnim programom Ličko-senjske županije 2005.-2010. godine („Županijski glasnik“ br. 21/05). Tim programskim aktima bile su utvrđene poticajne mjere i aktivnosti radi

ostvarivanja ciljeva razvoja malog gospodarstva, a u skladu i s programima razvoja malog gospodarstva današnjeg Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (dalje: MINGORP-a) kao što su:

1. **Financijska potpora poduzetnicima** – kreditiranje subjekata malog gospodarstva pod povoljnijim uvjetima i subvencioniranje kamata po preuzetim kreditima, te kreditiranje za početak poslovanja, davanje jamstava za kredite, financijske potpore za sudjelovanje na međunarodnim sajmovima i specijaliziranim izložbama u zemlji i inozemstvu;
2. **Institucionalna potpora** - organiziranje centara za poduzetništvo i zona malog gospodarstva
3. **Zakup/prodaja nekorištenih nekretnina u vlasništvu RH** – davanje u zakup nekretnina i drugih infrastrukturnih objekata u vlasništvu Republike Hrvatske, pod pogodovanim uvjetima uključivo i bez naknade, te prodaja nekretnina i drugih infrastrukturnih objekata u vlasništvu Republike Hrvatske pod pogodovanim uvjetima;
4. **Uklanjanje administrativnih prepreka** – pojednostavljenje postupka za osnivanje, poslovanje i razvoj subjekata malog gospodarstva i njihovih udruga (*HITRO HR*);
5. **Informiranje** – pružanje stručne i savjetodavne pomoći za subjekte malog gospodarstva, uspostavljanje informacijskog sustava za malo gospodarstvo;
6. **Poticanje inovativnosti i razvoja novih tehnologija** – davanje potpora za istraživanje, razvoj i primjenu inovacija te uvođenje suvremenih tehnologija;
7. **Promidžba poduzetništva i većeg uključivanja stanovništva u poduzetništvo** – poticanje razvoja ženskog poduzetništva i poduzetništva mladih, stvaranje uvjeta za povezivanje subjekata malog gospodarstva radi nastupa na tržištu.

Pregled provedbe usvojenih poticajnih mjera dat je Izvješćem o provedbi Programa poticanja razvoja malog i srednjeg poduzetništva 2002.-2006., kao i izvješćima o provedbi pojedinih programa kreditiranja, a koje je izradio Upravni odjel za gospodarstvo. Slijedi kratak pregled provedbe nekih mjera.

2.1.1. Financijske potpore poduzetnicima

2.1.1.1. Kreditiranje subjekata malog gospodarstva

Kreditni od 1995.-1997. odobrali su se iz udruženih proračunskih sredstava Ličko-senjske županije i MINGORP-a. U tom razdoblju odobreno je ukupno 290 kredita ukupne vrijednosti 8,86 mil. kn.

Radi multiplikacije razvojnih učinaka kreditiranja poduzetništva od 1998. godine sredstva županijskog proračuna i sredstava MINGORP-a koriste se za subvenciju kamatnih stopa korisnicima kredita, a krediti se odobravaju iz kreditnih sredstava poslovnih banaka. Tako je od 1998. godine do rujna 2009. godine podijeljeno ukupno 760 kredita ukupne vrijednosti 180 mil. kuna kojima su korisnici kredita planirali osigurati uvjete za otvaranje ukupno 891-og radnog mjesta. Navedeno prikazuje sljedeća tabela.

Tabela 1.: Pregled realiziranih kredita 1998. - 2009. godine po kreditnim linijama

KORISNICI	TRGOVAČKA DRUŠTVA		OBRTI		OBITELJSKA GOSPODARSTVA U POLJOPRIVREDI I TURIZMU		SVI KORISNICI		PLANIRANA RADNA MJESTA	
	GODINA	Broj	Iznos kn	Broj	Iznos kn	Broj	Iznos kn	Broj		Iznos kn
	1998	16	3.932.275	31	4.023.600	83	5.979.446	130	13.935.321	120
	2000	34	8.788.959	53	6.106.333	66	4.519.937	153	19.415.229	179
	2001	42	27.828.319	85	22.089.667	94	11.980.287	221	61.898.273	302
	2002	15	5.001.562	47	10.346.010	31	2.997.266	93	18.344.838	108

2004-2006	27	26.780.850	97	34.054.614	0	0	124	60.835.464	133
2007	3	500.000	30	4.543.314	0	0	33	5.043.314	49
2008*	3	490.000	3	360.000	0	0	6	850.000	*
UKUPNO	140	73.321.965	346	81.523.538	274	25.476.936	760	180.322.439	891

Izvor: Upravni odjel za gospodarstvo

* kreditna linija u fazi korištenja

Za kredite odobrene 1998. godine Županija je preuzela obvezu subvencije od 4%, a navedeni krediti i obveze Županije po istima dospjeli su 2007. godine.

Za kredite odobrene 2000. godine Županija subvencionira kamatnu stopu u iznosu od 3%, a za kreditnu liniju iz 2001. godine Županija subvencionira kamatnu stopu u iznosu od 0,5 %.

Nastavkom kreditiranja kroz provedbu projekta Lokalni projekti razvoja – mikrokreditiranje za 2007. i 2008. godinu preuzeta je obveza subvencije kamatne stope od po 1%.

Temeljem svega navedenog ukupna obveza Županije za subvencioniranje kamatne stope poduzetnicima iznosi oko 560.000,00 kuna u 2010. god. i preuzeta je do 2017. godine.

Tabela 2.: Pregled preuzetih obveza Ličko-senjske županije za subvenciju kamatnih stopa

Rok dospjeća obveza	Kreditna linija iz 1998.	Gruda snijega (2000.)	Poduzetnik 1 (2001.)	Žene i mladi 2004. (naknada)	LPR Poduzetnik (2004.)	Mikro- kreditiranje (2007.)	(u EUR)
							UKUPNO
31.12.1999	8.836,38						8.836,38
31.12.2000	42.017,16						42.017,16
31.12.2001	63.987,45	35.456,29					99.443,74
31.12.2002	56.839,51	63.068,18	11.040,56				130.948,25
31.12.2003	40.551,06	58.611,65	25.983,33				125.146,04
31.12.2004	23.540,76	49.236,97	25.850,25	177,28			98.805,26
31.12.2005	9.057,62	38.663,89	21.730,66	402,04	25.787,43		95.641,64
31.12.2006	1.448,02	28.325,38	16.969,78	347,64	64.126,54		111.217,36
31.12.2007	133,29	18.936,53	12.323,30	278,91	94.632,94		126.304,97
31.12.2008		10.771,83	7.937,77	210,28	89.640,00	1.707,13	110.267,01
31.12.2009		5.272,57	4.213,70	165,46	77.953,14	4.183,92	91.788,79
31.12.2010		947,31	1.923,56	126,20	63.727,90	6.917,40	73.642,37
31.12.2011			959,37	138,04	50.308,44	2.276,48	53.682,33
31.12.2012.			497,40	63,38	37.773,81	1.509,08	39.843,67
31.12.2013.			230,26	34,45	26.054,46	887,85	27.207,02
31.12.2014.			48,55	20,95	15.605,24		15.674,74
31.12.2015.			2,02	11,20	6.709,87		6.723,09
31.12.2016.				1,88	1.598,07		1.599,95
30.06.2017.					9.179,15		9.179,15
UKUPNO	246.411,25	309.290,60	129.710,51	1.977,71	563.096,99	17.481,86	1.267.968,92

2.1.1.2. Odobravanje jamstava za kredite subjekata malog gospodarstva

Radi povećanja dostupnosti kredita korisnicima koji nisu u mogućnosti osigurati dovoljno vlastitih instrumenata osiguranja povrata kredita (po zahtjevima poslovnih banaka), Ličko-senjska županija uključila se je 2007. godine u provedbu Projekta MINGORP-a pod nazivom Regionalni jamstveni instrumenti (dalje: Projekt RJI). Sredstva za provedbu Projekta RJI na razini Županije (sredstva za osiguranje jamstvenog potencijala) sukladno potpisanom ugovoru s MINGORP-om osigurali su MINGORP i Ličko-senjska županija u jednakom

omjeru. Temeljem navedenog Ugovora s MINGORP-om, radi ugovaranja provedbe Projekta RJI, Ličko-senjska županija i Centar za razvoj poduzetništva Ličko-senjske županije (danas LIRA) 31. siječnja 2008. godine zaključili su **Ugovor o operativnoj provedbi Projekta Regionalni jamstveni instrumenti (dalje: Projekt RJI) za 2007. godinu kao i Ugovor o poslovnoj suradnji na realizaciji Projekta RJI s Privrednom bankom Zagreb d.d.** kojim je poduzetnicima osigurana mogućnost korištenja jamstava iz Projekta RJI ukoliko su korisnici kredita iz Projekta „Lokalni projekti razvoja – mikrokreditiranje“. Navedena kreditna linija realizirana je 70% u suradnji s PBZ d.d. Zagreb, a 30% u suradnji s ESB d.d. Rijeka bez korištenja jamstava iz Projekta RJI budući je prosječna visina odobrenog kredita iz predmetne linije u PBZ d.d. iznosila 150.000,00 kn za koje su poduzetnici osigurali dovoljno vlastitih instrumenata osiguranja povrata kredita (bez zahtjeva za izdavanjem jamstava iz Projekta RJI), dok ESB d.d. Rijeka nije prihvatila potpisivanje ugovora o mogućnosti korištenja jamstava iz projekta RJI. Očekuje se proširenje korištenja jamstava iz Projekta RJI i na nove kreditne linije.

2.1.2. Institucionalna potpora poduzetnicima

Ličko-senjska županija donijela je Plan razvoja poduzetničkih zona na području Ličko-senjske županije 2008.-2012. godine („Županijski glasnik“ br. 11/08) u čiju su provedbu uključene sve jedinice lokalne samouprave.

U **razvoj poduzetničkih zona** na području Ličko-senjske županije ukupno je do 2009. godine uloženo 96,00 mil. kuna.

Jedinice lokalne samouprave su za izgradnju poduzetničkih zona do 2009. godine dobile ukupno 22,9 mil. kn potpore Ministarstva gospodarstva rada i poduzetništva, te su ih iskoristile za sufinanciranje izgradnje ukupno 10 poduzetničkih zona.

Na području poduzetničkih zona do danas je korištenje zemljišta poduzetničkih zona ugovorilo ukupno 55 poduzetnika. Od toga u poduzetničkoj zoni Čiponjac, Novalja već radi 36 poduzetnika koji zapošljavaju 164 stalno zaposlenih radnika i još 115 sezonskih radnika. U poduzetničkoj zoni Otočac ugovoreno je korištenje zemljišta Zone sa ukupno 8 poduzetnika od kojih su 3 već izgradila svoje poslovne objekte i zapošljavaju 6 zaposlenih s planom novozapošljavanja 56 osoba. Ostali poduzetnici koji su ugovorili korištenje zemljišta u poslovnim zonama (Gospić, Brinje, Perušić) su u fazi ishoda građevinskih dozvola za izgradnju poslovnih objekata.

Radi promocije korištenja poduzetničkih zona na području Županije u siječnju 2010. godine izrađen je Vodič za ulagače u poduzetničke zone.

Godine 1998. **osnovan je Centar za razvoj poduzetništva** Ličko-senjske županije koji danas posluje kao **Razvojna agencija Ličko-senjske županije – LIRA** kao središte pružanja stručne i savjetodavne pomoći poduzetnicima. Zadatak LIRA-e jest praćenje potreba subjekata u malom gospodarstvu i prepoznavanje raspoloživih resursa u funkciji razvoja gospodarstva. LIRA koordinira i ustrojava suradnju sa svim ostalim subjektima razvoja poduzetničke infrastrukture.

2.2. OCJENA STANJA I ANALIZA PROBLEMA U RAZVOJU MALOG I SREDNJEG PODUZETNIŠTVA

Poslovanje poduzetnika Ličko-senjske županije u prethodnom razdoblju odvijalo se u posebno složenim uvjetima okruženja gdje je eskalirajuća globalna financijska kriza uzrokovala svjetsku recesiju, a čije su se negativne posljedice odrazile na gospodarstvo Republike Hrvatske, a time i Županije. U navedenim uvjetima došlo je do znatnog usporavanja ili čak pada gospodarske aktivnosti, o čemu svjedoči godišnja stopa rasta BDP-a RH u 2008. godini od samo 2,4%. Činjenica da nismo imali razvijenu industriju, te da ukupni izvozni prihodi gospodarstva Županije čine prosječno godišnje 2%-5% ukupnih prihoda županijskog gospodarstva - rezultirala je ipak relativno manjim udarom globalne krize na

županijsko gospodarstvo. Ono što je sigurno to je da je svjetska recesija ozbiljno ugrozila naš dugogodišnje mali izvoz.

Polazeći od veličine poduzetnika, **najveći udio u strukturi poduzetnika Ličko-senjske županije imaju mali poduzetnici - 99%**, a ostatak čini 7 srednje velikih poduzetnika i jedan veliki poduzetnik (JU NP Plitvička jezera).

Ukupan broj aktivnih trgovačkih društava u Ličko-senjskoj županiji raste prosječno po stopi od 8,6% godišnje (*RH 11,3%*), a 2008. godine iznosio je 656 i povećan je u odnosu na 2000. godinu za 310 ili 102,3%. Prosječan **indeks rasta ukupnih prihoda trgovačkih društava** u Županiji u razdoblju 2000.-2008. iznosio je 10% (*RH 10,1%*).

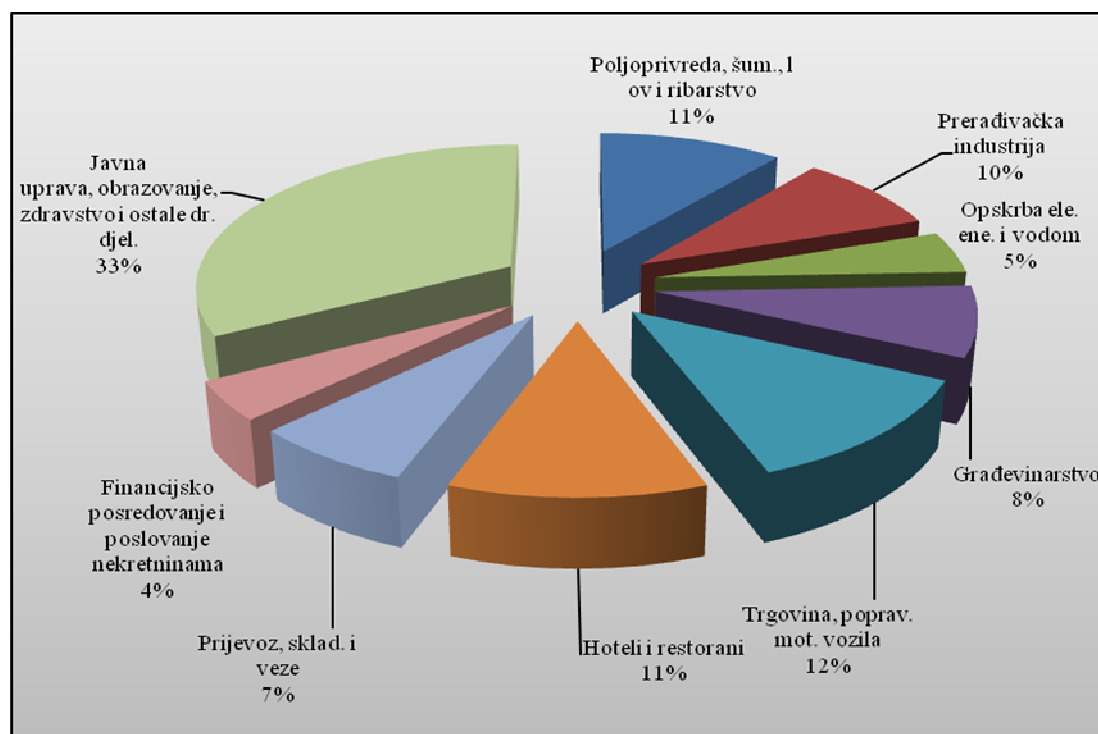
U 2008. godini **trgovačka društva sa sjedištem u Ličko-senjskoj županiji činila su 0,6% trgovačkih društava Republike Hrvatske** iako je veliki broj gospodarskih subjekata sa sjedištem u Zagrebu svoju djelatnost obavljao i na području Ličko-senjske županije, a rezultati rada kojih nisu obuhvaćeni podacima FINA-e o poslovanju gospodarskih subjekata na području Županije.

Broj obrtnika u Ličko-senjskoj županiji prosječno raste po stopi od 3,8% godišnje (*RH 1,5%*), a u 2008. godini iznosio je 1422, dok je u odnosu na 2000. godinu porastao za 350 obrtnika ili 33%. Obrtnici i slobodna zanimanja Ličko-senjske županije prosječno godišnje ostvaruju 22,7% ukupno ostvarenih prihoda i primitaka gospodarskih subjekata na području Županije, a zapošljavaju 23% ukupnog broja zaposlenih u Županiji. Prosječna **godišnja stopa rasta broja zaposlenih** kod obrtnika iznosi 7% (*RH 0,9%!*) dok je ista kod trgovačkih društava znatno niža i iznosi 2,8% (*RH 3,9%*).

Stoga ukupan broj zaposlenih u Ličko-senjskoj županiji raste prosječno po stopi od 4,5% godišnje dok je ista stopa na nivou RH niža i prosječno godišnje iznosi 3,5%.

Strukturu ukupnog broja zaposlenih u Županiji karakterizira relativno visok udio zaposlenih u javnoj upravi, obrazovanju, zdravstvu i ostalim društvenim djelatnostima (33%) i nizak udio zaposlenih u prerađivačkoj industriji (10%). Isto tako gledajući prirodne karakteristike Županije, evidentan je relativno mali udio zaposlenih u hotelijerstvu (11%), a relativno visok udio zaposlenih u trgovini i popravcima mot. vozila (12%). Istovremeno građevinarstvo, prijevoz te opskrba električnom energijom i vodom zapošljavanju od 5% - 8% zaposlenih u Županiji (podaci za 2008. godinu).

Graf 1. Struktura ukupnog broja zaposlenih u Županiji u 2008. godini (po NKD 2002.)

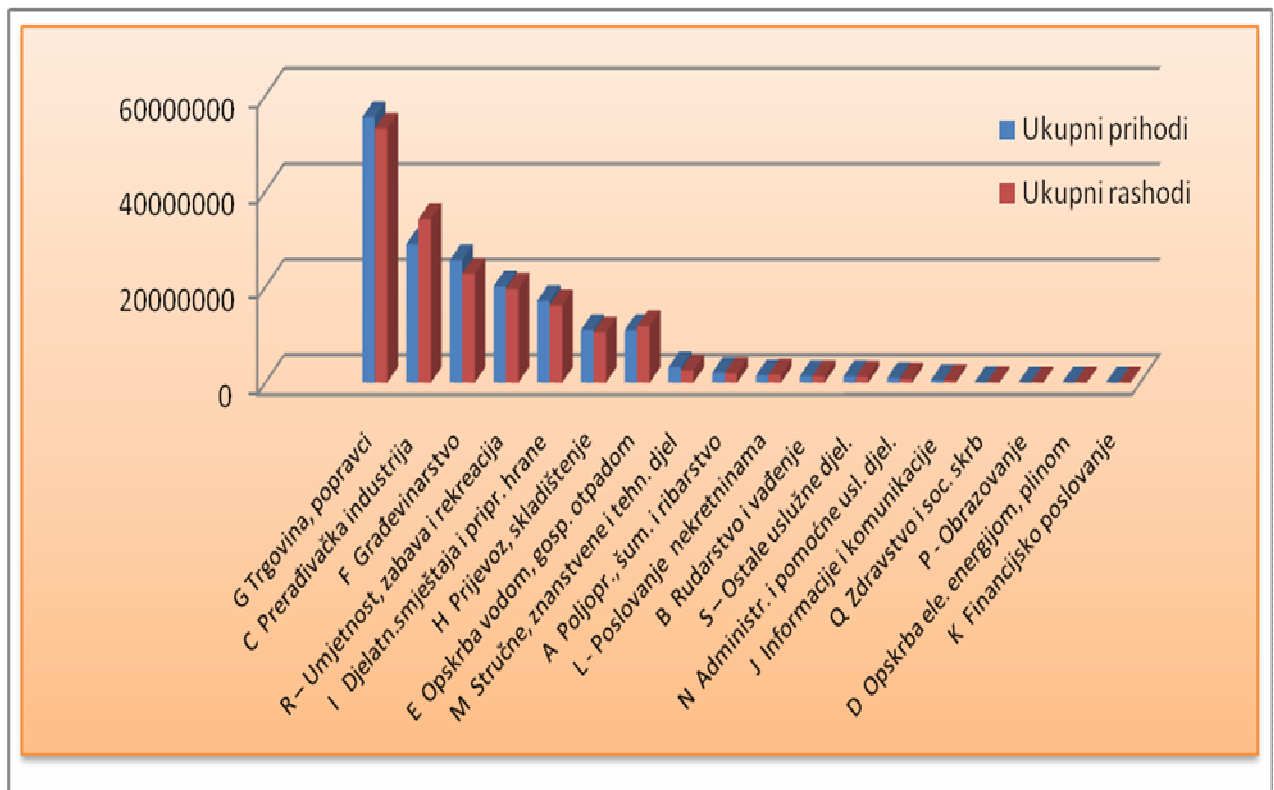

Izradio: Upravni odjel za gospodarstvo

Osnovno obilježje gospodarstva Županije je nepovoljna granska struktura odnosno dominacija trgovine. Promatrajući ostvarene **ukupne prihode i rashode trgovačkih društava po djelatnostima** za istaknuti je da su ukupno ostvareni prihodi i rashodi i u 2008. godini bili najveći u djelatnosti trgovine i čine 30,8% ukupno ostvarenih prihoda i 29,7% ukupno ostvarenih rashoda u Županiji. Slijedi djelatnost prerađivačke industrije sa 16% ukupno ostvarenih prihoda¹ i 19% ukupno ostvarenih rashoda te djelatnosti građevinarstva (14% ukupnih prihoda i 13% ukupnih rashoda), umjetnosti, zabave i rekreacije (JU NP Pl. jezera), djelatnosti smještaja i pripreme hrane itd (Graf 2).

Slična struktura ukupnih primitaka prisutna je i kod obrtnika i **slobodnih zanimanja** budući se prosječno godišnje 25% ukupnih primitaka ostvaruje u **djelatnosti trgovine i održavanja motornih vozila, 19% u djelatnosti ugostiteljstva, 16% u djelatnosti prijevoza**, 11% u djelatnosti građevinarstva, itd.

Graf 2. Pregled ukupno ostvarenih prihoda i rashoda trgovačkih društava u 2008. (NKD 2007.)

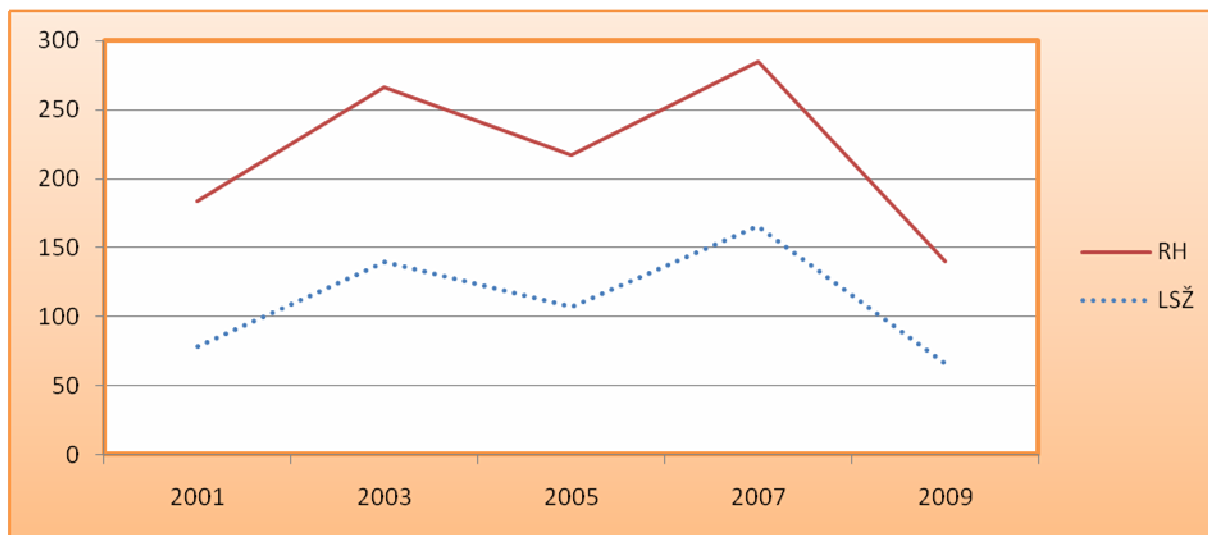

Nepovoljna granska struktura, uz druge uzroke, izravno se očitava i na ostvarene rezultate vanjskotrgovinske razmjene. Izvozom se prosječno godišnje ostvaruje 2-5% ukupnih prihoda gospodarstva Županije **dok je prosječna stopa rasta izvoza u Županiji u zadnjih osam godina iznosila 9,1% (RH 16%)**. U ukupno ostvarenom izvozu prevladava izvoz ostvaren u drvenoj industriji (do 67%). Značajno je istaknuti da je indeks rasta izvoza RH kontinuirano iznad indeksa rasta izvoza Županije međutim, trend promjene indeksa rasta/pada izvoza u Županiji prati trendove rasta/pada istog na nivou RH (Graf 3).

¹ U djelatnosti prerađivačke industrije registrirano je ukupno 79 gospodarskih subjekata od kojih je 19 registrirano u djelatnosti drvne industrije koja zapošljava 31% svih zaposlenih u prerađivačkoj industriji, ostvaruje 26,5% ukupnih prihoda i 21% ukupnih rashoda djelatnosti prerađivačke industrije. Indeks rasta ukupnih prihoda drvne industrije u 2008. godini iznosio je 15,4% što je znatno više od indeksa rasta prihoda prerađivačke industrije u Županiji ukupno, a koji je iznosio 6%.

Graf 3. Indeksi rasta/pada izvoza u Republici Hrvatskoj i Županiji 2001.-2009.

Izradio: Upravni odjel za gospodarstvo

Broj nezaposlenih osoba prosječno mjesečno evidentiranih pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje - Područnoj službi Gospić ukupno gledano od 2001. godine kontinuirano se smanjuje (prosječno do 2008. godine 3,3% godišnje (RH 4,8%). Tijekom 2009. godine u Ličko-senjskoj županiji evidentirano je prosječno mjesečno 3088 nezaposlenih osoba ili za 3% više od prosjeka u 2008. godini.

Na području Ličko-senjske županije i 2009. godine nastavljen je trend porasta broja ostvarenih noćenja i dolazaka turista. Tako je u prvih devet mjeseci 2009. godine ostvareno 6% više dolazaka i 7% više noćenja u odnosu na isto razdoblje 2008. godine dok je u Republici Hrvatskoj zabilježen pad turističkih dolazaka za 2 posto i porast noćenja za 1 posto. **Prosječna godišnja stopa rasta broja ostvarenih noćenja u Županiji od 2000. godine iznosi 9,5% (RH 5%), a prosječna godišnja stopa rasta dolazaka turista u Županiji iznosi 11,4% godišnje (RH 6%).**

Razvoj turizma posebno je značajan stoga što je turizam tzv. «vučna» djelatnost putem koje se proširuje tržište za sve prateće gospodarske djelatnosti, a posebno za poljoprivredu i ribarstvo. S obzirom da je daljnje ulaganje u razvoj turizma jedan od prioriteta Županije, Ličko-senjska županija donijela je 2008. godine Turistički master plan za Karlovačku i Ličko-senjsku županiju („Županijski glasnik“ br. 15/08).

Prostor Županije, prirodni resursi i ekološki-očuvano područje bitna su pretpostavka za otvaranje šireg područja slobodnom tržištu i poduzetništvu, ali uz neophodno osiguravanje novog dostupnog kapitala, izgradnju novih proizvodnih kapaciteta i ulaganje u stručne kadrove.

Važna pretpostavka razvoju gospodarstva je kvalitetna infrastruktura. Već izvršena značajna ulaganja u proteklom periodu osigurala su kvalitetnu osnovu za daljnji razvoj uz nužnu kontinuiranu dogradnju i razvoj.

Izgradnjom autoceste Zagreb-Split ukazuje se mogućnost cjelovitog regionalnog prometnog, gospodarskog i kulturnog povezivanja Županije s okolnim županijama i šire, čime se stvaraju preduvjeti za brži sveukupni pa i gospodarski razvoj.

Slijedi pregled odabranih makroekonomskih pokazatelja gospodarstva Ličko-senjske županije 2000.-2008. godine (Tabela 3.)

Tabela 3. Odabrani makroekonomski pokazatelji gospodarstva Ličko-senjske županije 2000.-2008. godine

Pokazatelj	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	Ø godišnji IND (00-08)	
										LSŽ	RH
Broj trgovačkih društava	346	390	459	471	511	477	546	601	656	108,6	111,3
Broj obrtnika	1072	1.259	1.300	1.341	1.453	1.476	1.448	1.485	1.422	103,8	101,5
UKUPNA ZAPOSLENOST	10.262	9.942	11.383	13.363	15.112	13.593	13.496	13.688	14.114	104,5	103,5
Pravne osobe	8.331	7.823	7.688	9.840	11.723	10.041	9.957	10.000	10.406	103,6	104,6
Obrti	1.931	2.119	2.398	2.622	2.622	2.965	3.020	3.199	3.261	106,9	100,9
Poljoprivrednici (HZMO)	-	-	1.297	901	767	587	519	489	447	84,2*	99,9*
POSLOVANJE TRGOVAČKIH DRUŠTAVA (FINA)											
Ukupni prihodi (u mil. HRK)	873,7	1029	1.229	1.512	1.460	1.353	1.533	1.667	1.803	110	110,1
Ukupni rashodi (u mil. HRK)	902,5	1168	1.325	1.544	1.463	1.360	1.480	1.585	1.785	105,4*	109,9*
Broj zaposlenih	3.514	3.469	4.222	3.988	4.180	4.050	4.300	4.400	4.575	102,8*	103,9*
Prosječna neto plaća	2.185	2.338	2.461	2.641	2.789	2.990	3.040	3.367	3.450	105,9	100,4
POSLOVANJE OBRтника (MFIN PU)											
Ukupni primici obrta (u 000 HRK)	231.180	266.932	344.168	463.496	536.321	522.102	406.539	389.773	-	104,3*	103,2*
Ukupni izdaci obrta (u 000 HRK)	195.732	227.492	294.519	398.549	475.914	463.958	353.373	338.521	-	97,2*	99,7*
VANJSKOTRGOVINSKA RAZMJENA (u 000 USD)											
Izvoz	5.692	4.440	3.913	5.497	6.139	6.563	6.887	11.399	8.825	109,1	116,0
Uvoz	1.829	1.865	5.611	7.840	9.456	4.819	6.642	11.473	11.409	140,5	118,4
Saldo	3.863	2.575	-1.698	-2.343	-3.317	1.744	245	-74	-2.584	-	-
OSTVARENE INVESTICIJE U DUGOTRAJNU IMOVINU (PRAVNIH OSOBA) u 000 HRK	43.462	60.256	114.105	168.048	186.419	250.745	340.089	297.707	-	118,0	113,8
BDP, tekuće cijene (u mil. HRK)	*	1.606	1.974	2.449	3.235	2.463	2.559	-	-	111,8	109,0
BDP, po stanovniku (EUR)	*	4.008	5.011	6.109	8.196	6.363	6.849	-	-	113,3	109,1
NETO PLAĆA - pravne osobe u HRK	3.104	3.092	3.297	3.711	4.110	3.948	4.007	4.192	4.461	104,8	105,7
BROJ NEZAPOSLENIH, prosječno mjesečno	4.165	4.173	3.248	3.154	3.871	3.730	3.832	3.400	2.998	96,7	95,2
STOPA NEZAPOSLENOSTI	25,2	25,7	23	20,9	23,1	22,3	22,9	18,7	17,5	95,9	94,2
DOLASCI TURISTA (u 000)	156	175	217	244	279	300	312	359	366	111,4	105,9
NOĆENJA TURISTA (u 000)	686	768	868	935	1053	1120	1184	1318	1410	109,5	104,9

Izvor podataka: DZS (ukoliko nije drukčije naznačeno)

*Prosječan godišnji indeks izračunat samo za razdoblje 2002.-2008. zbog neraspoloživosti pokazatelja na nivou RH za 2000. i 2001. godinu

3.0. PROGRAM POTICANJA RAZVOJA MALOG I SREDNJEG PODUZETNIŠTVA LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE 2010.-2013. GODINE

3.1. SVRHA PROGRAMA

Ličko-senjska županija u skladu s utvrđenim strateškim razvojnim ciljevima² donosi ovaj Program radi utvrđivanja mjera poticanja razvoja poduzetništva na području Ličko-senjske županije koje će se provoditi do 2013. godine i kojima će se stvoriti uvjeti i pretpostavke za daljni razvoj malog i srednjeg poduzetništva. Programom se utvrđuju ciljevi razvoja malog gospodarstva, korisnici poticajnih mjera, izvori financiranja, instrumenti i mjere provedbe za ostvarenje općih ciljeva razvoja kao i način praćenja provedbe te ocjena učinkovitosti Programa.

3.2. CILJEVI RAZVOJA MALOG I SREDNJEG PODUZETNIŠTVA

Ciljevi i mjere definirani ovim Programom sukladni su **strateškom cilju 3.** Regionalnog operativnog programa Ličko-senjske županije 2005.-2010. godine koji kao prioritetno definira razvijeno malo i srednje poduzetništvo s povećanim udjelom proizvodnje i izvoza finalnih proizvoda s naglaskom na korištenje prirodnih resursa i to kroz ostvarenje sljedećih **općih ciljeva**:

1. **Jačanje konkurentne sposobnosti poduzetnika**
2. **Ravnomjeran regionalni razvoj**
3. **Podizanje kvalitete poduzetničke infrastrukture**
4. **Jačanje poduzetničke klime**

kao odraza uspješnosti provedbe utvrđenih poticajnih mjera.

3.3. KORISNICI POTICAJNIH MJERA

Korisnici poticajnih mjera utvrđenih ovim Programom su subjekti malog gospodarstva - fizičke i pravne osobe koje samostalno i trajno obavljaju djelatnosti od gospodarskog interesa za Županiju, a radi ostvarivanja dobiti odnosno dohotka na tržištu, u svim fazama rasta i razvoja poslovanja. Isti moraju biti 100% u vlasništvu državljana RH sa sjedištem na području Ličko-senjske županije ili koji ulažu na područje Ličko-senjske županije.

Pojam subjekata malog gospodarstva definiran je člankom 2. i 3. Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva (NN 29/02, 63/07). Unutar malog gospodarstva gospodarski subjekti dijele se na mikro, male i srednje poduzetnike. **Mikro subjekti** su oni koji prosječno godišnje zapošljavaju manje od 10 radnika, ostvaruju godišnji promet do 14 mil. kn ili imaju ukupnu aktivu u vrijednosti do 7 mil. kn. **Mali subjekti** su oni koji godišnje zapošljavaju prosječno do 50 radnika, ostvaruju godišnji promet do 54 milijuna kuna ili imaju ukupnu

---

² Studijom „Dugoročni razvoj Ličko-senjske županije 1995.-2015. godine („Županijski glasnik“ br. 5/98) i Regionalnim operativnim programom Ličko-senjske županije 2005.-2010. godine („Županijski glasnik“ br. 21/05) poljoprivreda, turizam i drvna industrija definirane su kao strateške gospodarske djelatnosti u Županiji i utvrđeni su strateški razvojni ciljevi kako slijedi:

1. Tehnološki **razvijeni poljoprivredni** i prehrambeni **proizvodi** s regionalnim obilježjima prisutni na hrvatskom i EU tržištu
2. Rast **turističke industrije** kao ključnog pokretača razvoja Županije
3. Poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva s povećanim udjelom proizvodnje i izvoza s naglaskom na **prerađivačku industriju** baziranu na prirodnim resursima (**drvna industrija**)

aktivu, odnosno vrijednost dugotrajne imovine, do 27 milijuna kuna. Ostali gospodarski subjekti koji zadovoljavaju kriterije malog gospodarstva su **srednji subjekti** (imaju manje od 250 zaposlenih radnika i ostvaruju godišnji promet do 216 mil. kn, odnosno imaju ukupnu aktivu ili vrijednost dugotrajne imovine do 108 mil. kn).

3.4. IZVORI FINANCIRANJA PROGRAMA

Ličko-senjska županija osigurava namjenska sredstva za provedbu ovog Programa u Proračunu Ličko-senjske županije. Osigurana sredstva koriste se isključivo namjenski za provedbu poticajnih mjera utvrđenih u poglavlju 3.5. Programa.

Za provedbu poticajnih mjera utvrđenih Programom mogu se koristiti i sredstva drugih raspoloživih izvora (fondovi EU, UNDP, jedinice lokalne samouprave, ministarstva, Fond za regionalni razvoj, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i sl.).

O plasmanu osiguranih sredstava odlučuje Župan koji sklapa ugovore/sporazume s financijskim i drugim institucijama koje sudjeluju u provedbi Programa te korisnicima poticajnih mjera.

3.5. INSTRUMENTI I MJERE PROVEDBE

Programom se utvrđuje odobravanje bespovratnih financijskih potpora (subvencija) kao i potpora za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika koje podliježu odredbama Pravila o potporama male vrijednosti sadržanim u Uredbi Komisije Europskih zajednica broj 1998./2006. od 15. prosinca 2006. godine usvojenih Odlukom o objavljivanju pravila o potporama male vrijednosti (NN 45/07), Odlukom o objavljivanju pravila o regionalnim potporama (NN 58/08) i Odlukom o objavljivanju općih pravila o skupnim izuzećima u području državnih potpora (NN 37/09). Po navedenim propisima ukupan iznos potpore po pojedinom korisniku, u razdoblju od tri fiskalne godine ne smije prijeći iznos kunske protuvrijednosti po srednjem tečaju HNB na dan odobrenja potpore od 200.000 EUR-a, odnosno 100.000 EUR-a za poduzetnike koji djeluju u sektoru cestovnog prometa. Potpore malih vrijednosti imaju i određena ograničenja po sektorima kojima se namjenjuju, a obvezuju i na praćenje dodjele potpora za istu namjenu iz različitih izvora.

Slijedi pregled mjera i instrumenata provedbe po utvrđenim općim ciljevima Programa.

3.5.1. JAČANJE KONKURENTSKE SPOSOBNOSTI PODUZETNIKA

Jačanjem konkurentske sposobnosti poduzetnika Ličko-senjska županija nastoji stvoriti uvjete za opstanak poduzetnika na tržištu i njihov daljnji razvoj.

Unaprjeđenje proizvodnih procesa i tržišne konkurentnosti proizvoda povezano je s povezivanjem proizvodnje i znanja odnosno uvođenjem novih tehnologija i tehnoloških postupaka, modernizacijom postojećih tehnologija i razvojem novih proizvoda. Konkurentnost se postiže i uvođenjem sustava upravljanja kvalitetom i okolišem, dokazivanjem o sukladnosti proizvoda s hrvatskim i europskim normama te kvalitetnim marketingom. Jedan od faktora konkurentnosti svakako je i obrazovanje, informiranje i educiranje kao rezultat primjene načela cjeloživotnog učenja.

Radi osiguranja jačanja konkurentske sposobnosti poduzetnika potrebno je realizirati sljedeće specifične ciljeve:

- stvaranje razvojnih uvjeta za produktivnije poslovanje poduzetnika,
- povećanje broja uvedenih sustava upravljanja kvalitetom i broja nositelja certifikata kvalitete,

- povećanje udjela malih i srednjih poduzetnika i obrta temeljenih na visokim tehnologijama,
- cjeloživotno obrazovanje u poduzetništvu i strukovno obrazovanje sukladno potrebama gospodarstva,
- unapređenje marketinške orijentacije poduzetnika.

Mjere i instrumenti provedbe za postizanje željenih specifičnih ciljeva jačanja konkurentske sposobnosti poduzetnika su:

- sufinanciranje certificiranja proizvoda i procesa,
- sufinanciranje uvođenja sustava podrške pri odlučivanju i upravljanju – internetizacija i elektroničko poslovanje,
- sufinanciranje marketinških aktivnosti,
- obrazovanje u funkciji razvoja poduzetništva – studenti i učenici srednjih škola,
- organizacija tematskih konferencija.

Realizacijom navedenih aktivnosti želi se postići viša razina sposobnosti suočavanja s konkurentskim pritiscima i tržišnim snagama u sektoru malog i srednjeg gospodarstva.

3.5.1.1. Sufinanciranje certificiranja proizvoda i procesa

Certificiranjem svojih proizvoda proizvođač na jednostavan način dokazuje kvalitetu vlastitog proizvoda ili proizvodnog procesa te napora da zaštiti zdravlje potrošača i kvalitetu okoliša i društva u cjelini i time postaje više konkurentan na tržištu.

Prema Hrvatskom pregledu certifikata sustava upravljanja za 2008. godinu (www.kvaliteta.net) u Ličko-senjskoj županiji izdana su svega tri certifikata ISO 9001 odnosno **udio certificiranih tvrtki iznosi svega 0,09%**. Na području Ličko-senjske županije za sada nema poduzetnika kojima je odobreno pravo uporabe znaka „Izvorno hrvatsko“ ili „Hrvatska kvaliteta“. Stoga je u Županiji evidentna potreba za poticanjem uvođenja sustava upravljanja kvalitetom / okolišem, odnosno certificiranjem sukladnosti proizvoda i procesa prema hrvatskim i europskim normama i smjernicama, naročito za one gospodarske subjekte koji izvoze ili su partneri velikih subjekata. Osim što uvođenje navedenih sustava uvjetuje tržište, ono doprinosi i poboljšanju imidža, te donosi mnoge prednosti u organizaciji, zadovoljstvu zaposlenih i što je najvažnije zadovoljstvu kupaca i korisnika.

Kako bi se povećao broj subjekata malog gospodarstva s uvedenim sustavom kvalitete ili zaštite okoliša, Ličko-senjska županija će odobravati bespovratne potpore za subvencioniranje dijela troškova certificiranja proizvoda i procesa prema hrvatskim i europskim normama i smjernicama (CE-oznaka) u visini do 50% opravdanih troškova certificiranja, a najviše do 15.000 kuna.

Način i ostale uvjete dodjele bespovratnih financijskih potpora utvrdit će Župan objavom javnog natječaja za dodjelu bespovratnih financijskih potpora za sufinanciranje dijela troškova certificiranja proizvoda i procesa.

NOSITELJI: Ličko-senjska županija; jedinice lokalne samouprave

SURADNICI: Obrtnička komora Ličko-senjske županije, HGK - Županijska komora Otočac, LIRA, MINGORP

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- raspisivanje javnog natječaja,

- imenovanje povjerenstva za odabir korisnika potpora,
- prikupljanje prijava,
- odabir korisnika,
- implementacija.

ROK: kontinuirano

3.5.1.2. Sufinanciranje uvođenja sustava podrške pri odlučivanju i upravljanju – internetizacija i elektroničko poslovanje

Informatizacija, internetizacija i daljnji razvoj elektroničkog poslovanja bitan su čimbenik povećanja konkurentnosti zbog čega je nužno osigurati poticaj poduzetnicima na uvođenje sustava podrške pri odlučivanju, upravljanju i elektroničkom poslovanju. U tom cilju Županija će dodjeljivati bespovratne financijske potpore za pokriće dijela troškova uvođenja sustava podrške pri odlučivanju poduzetnicima koji uvode inteligentna poslovna rješenja kako bi optimizirali poslovne procese i osigurali praćenje promjena na tržištu kroz uvođenje sustava informiranja, planiranja, odlučivanja i kontrole (npr. marketinški informacijski sustavi, sustavi upravljanja voznim parkom, financijsko-računovodstveni sustavi, i sl.). Ovom mjerom se podržava i uvođenje elektronskog poslovanja (uvođenje digitalnog certifikata i prateće aplikacije), što je osobito značajno u kontekstu pripreme za primjenu novih odredbi Zakona o javnoj nabavi i propisa o elektroničkom poslovanju. Poduzetnicima će se sufinancirati do 50 posto troškova, a najviše do 20.000,00 kn.

Način i ostale uvjete dodjele bespovratnih financijskih potpora utvrdit će Župan objavom Javnog natječaja za dodjelu bespovratnih financijskih potpora za sufinanciranje dijela troškova uvođenja sustava podrške pri odlučivanju i upravljanju.

NOSITELJ: Ličko-senjska županija, jedinice lokalne samouprave

SURADNICI: Obrtnička komora Ličko-senjske županije, HGK - Županijska komora Otočac, LIRA, MINGORP

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- raspisivanje javnog natječaja,
- imenovanje povjerenstva za odabir korisnika potpora,
- prikupljanje prijava,
- odabir korisnika,
- implementacija.

ROK: kontinuirano

3.5.1.3. Sufinanciranje marketinških aktivnosti

Jedan od problema poduzetnika u Županiji je da još uvijek vrlo mali postotak poduzetnika provodi aktivni marketing te tako nemaju dovoljno informacija o tržištu, izvoznim mogućnostima, konkurentskim cijenama i proizvodima u svom okruženju. Subvencioniranjem izrade strateških marketinških planova i drugih marketinških aktivnosti (npr. kreiranje branda) osigurat će se poticaj poduzetnicima na strateški nastup na tržištu i doprinijeti njihovoj konkurentnosti. Poduzetnicima će se sufinancirati do 30 posto opravdanih troškova izrade strateških marketinških planova i drugih marketinških aktivnosti, a najviše do 10.000,00 kn.

Način i ostale uvjete dodjele bespovratnih financijskih potpora utvrdit će Župan objavom javnog natječaja za dodjelu bespovratnih financijskih potpora za sufinanciranje marketinških aktivnosti.

NOSITELJ: Ličko-senjska županija, jedinice lokalne samouprave

SURADNICI: Obrtnička komora Ličko-senjske županije, HGK - Županijska komora Otočac, LIRA, MINGORP

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- raspisivanje javnog natječaja,
- imenovanje povjerenstva za odabir korisnika potpora,
- prikupljanje prijava,
- odabir korisnika,
- implementacija.

ROK: kontinuirano

3.5.1.4. Obrazovanje u funkciji razvoja poduzetništva – studenti i učenici srednjih škola

Uz obilježja kao što su liderstvo, kreativnost, motiviranost, ambicioznost i spremnost na rizik za pokretanje poduzetničkog pothvata presudno je i iskustvo odnosno stvarni poduzetnički pothvat.

Osim samog osnivanja tvrtke, poduzetnički pothvat moguće je iskušati uključivanjem u tehnološki park ili poduzetnički inkubator. No, takva iskustva mogu se steći i mnogo ranije, odnosno za vrijeme školovanja vođenjem samostalnog projekta u okviru škole i/ili fakulteta ili povezivanjem sa stvarnim gospodarskim subjektima,

Usmjeravanje interesa mladih na proizvodna (strukovna) zanimanja i tehnološki razvitak te razvijanje poduzetničkih afiniteta i poslovnih sposobnosti mladih moguće je ostvariti kroz upoznavanje s procesom razvitka, stvaranja i plasmana novih proizvoda povezivanjem s konkretnim gospodarskim subjektima i učenjem na primjerima iz prakse. Tako će se učenicima odnosno studentima omogućiti primjena stečenih znanja na rješavanju izazova iz prakse. Istovremeno će se gospodarskim subjektima dati prilika za odabir budućih visokoškolovanih zaposlenika koji im mogu biti osnova konkurentske prednosti.

Program povezivanja gospodarskih subjekata i studenata te učenika srednjih škola temeljem analiza tržišta rada donijet će Župan. Financijska sredstva za provedbu ove mjere dodjeljivat će se u obliku sufinanciranja stipendija u suradnji s gospodarskim subjektima, Hrvatskom obrtničkom komorom – Obrtničkom komorom Ličko-senjske županije ili u vidu dodjele nagrada za stručne radove izrađene u zajedničkoj aktivnosti studenata i gospodarskog subjekta, kao i za sufinanciranje provedbe projekata povezivanja gospodarskih subjekata, učenika i studenata čiji su nositelji obrazovne ili druge institucije.

NOSITELJI: Ličko-senjska županija, Hrvatski zavod za zapošljavanje – Područna služba Gospić

SURADNICI: Obrtnička komora Ličko-senjske županije, HGK - Županijska komora Otočac, LIRA, MINGORP, jedinice lokalne samouprave, Ured državne uprave u Ličko-senjskoj županiji - služba za društvene djelatnosti.

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- donošenje programa povezivanja gospodarskih subjekata i studenata te učenika srednjih škola temeljem analiza tržišta rada,
- implementacija.

ROK: kontinuirano

3.5.1.5. Organizacija tematskih konferencija

U procesu pridruživanja Europskoj uniji Republika Hrvatska provodi usklađivanje propisa koji će znatno utjecati na poslovnu zajednicu. Iako su promjene nužne kako bi naše tvrtke zadovoljile standarde Europske unije i bile konkurentne kako na tržištu EU-a tako i na globalnom tržištu, nova pravila donose tvrtkama dodatne troškove u pogledu vremena, opreme i zaposlenika. Pri tome je situacija malih i srednjih poduzetnika specifična jer oni uglavnom nemaju zaposlenike specijalizirane za praćenje promjena propisa. Iz toga proizlazi nužnost i opravdanost povezivanja gospodarskih subjekata sa specijalistima iz pojedinih područja. Primjerice, javna nabava važan je segment svakog gospodarstva - stoga radi poticanja korištenja proizvoda s područja Županije nužno je omogućiti pravovremeno informiranje i educiranje naših poduzetnika o načinima provedbe javnih nabava propisanih zakonom. Uz navedeno predviđa se kontinuirana edukacija u svim fazama poslovanja - od ideje do tržišta, (npr. kako osnovati obrt ili poduzeće, kako se predstaviti tržištu, što poduzetnik treba znati o financijama, kako izabrati i zaposliti novog radnika, direktna prodaja, poslovno planiranje, poduzetnik na tržištu EU, ...).

Raspored održavanja tematskih konferencija – sukladno utvrđenim potrebama poduzetnika donijet će Razvojna agencija Ličko-senjske županije – LIRA.

NOSITELJI: LIRA, Ličko-senjska županija

SURADNICI: Obrtnička komora Ličko-senjske županije, HGK - Županijska komora Otočac, MINGORP, jedinice lokalne samouprave

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- anketiranje poduzetnika,
- odabir suradnika,
- implementacija – organiziranje tematskih konferencija, informiranje i stjecanje potrebnih znanja prema iskazanim interesima.

ROK: kontinuirano

3.5.2. RAVNOMJERAN REGIONALNI RAZVOJ

Radi osiguranja ravnomjernog regionalnog razvoja Republike Hrvatske potrebno je osigurati ravnomjeran razvoj svih regija unutar iste. Stoga je radi podizanja stupnja gospodarskog razvoja Županije odnosno dostizanja prosječnih makroekonomskih pokazatelja na nivou Republike Hrvatske (Tabela 3.) potrebno realizirati sljedeće **specifične ciljeve**:

- povećanje broja malih i srednjih poduzetnika (prvenstveno proizvodnih) izraženo kroz prosječan i regionalni TEA indeks³,
- povećanje zaposlenosti,
- povoljno financiranje poduzetništva na regionalnoj razini,
- povećanje ukupnih ulaganja u malo gospodarstvo,
- povećanje izvoza.

Jedan od ciljeva usmjerenih na ostvarenje ravnomjernog regionalnog razvoja je osiguranje povoljnog financiranja razvoja poduzetništva na regionalnoj razini kao i poboljšanje dostupnosti kreditnih sredstava poduzetnicima u uvjetima potrebe osiguranja jamstava za kreditna sredstva.

Financiranje poduzetništva obuhvaća mjere za olakšavanje dostupa do izvora financiranja poduzetničkih projekata koji su ekonomski opravdani i tržišno sposobni, te potičaje za ulaganja u rast i razvoj poduzetništva

Mjere i instrumenti provedbe za postizanje željenih specifičnih ciljeva ravnomjernog regionalnog razvoja:

- kreditiranje poduzetništva uz subvenciju kamata,
- provedba Projekta „Regionalni jamstveni instrumenti – RJJ“,
- formiranje regionalnog namjenskog fonda s udjelom HAMAG-a,
- povoljno financiranje poduzetnika u poduzetničkoj zoni,
- formiranje fonda za sufinanciranje izrade tehničke i druge dokumentacije.

3.5.2.1. Kreditiranje poduzetništva uz subvenciju kamata

U cilju osiguranja povoljnih kreditnih sredstava za realizaciju poduzetničkih projekata u razdoblju relativno nepovoljnih uvjeta kreditiranja prisutnih na tržištu kapitala Ličko-senjska županija odobravat će subvencije kamata na kredite subjektima malog gospodarstva. Time će se osigurati uvjeti za očuvanje i unaprijeđenje poslovanja subjekata malog gospodarstva i poticanje razvoja strateških gospodarskih (prvenstveno proizvodnih) djelatnosti Županije uz novo zapošljavanje.

Dosadašnja provedba kreditiranja poduzetništva na području Ličko-senjske županije ukazala je na veliki interes poduzetnika za tzv. županijskim kreditima. Osim toga, u uvjetima svjetske gospodarske krize i postroženih uvjeta i nedovoljne orijentiranosti banaka na plasiranje kreditnih sredstava u gospodarstvo, ovakve potpore omogućit će veću dostupnost kreditnih sredstava poduzetnicima.

Točkom 2.1.4. Programa MINGORP-a u cilju olakšavanja kreditiranja poduzetnika na razini županija predviđena je provedba kreditiranja poduzetništva u obliku mikrokredita uz subvenciju kamata. Nositelji provedbe ove mjere uz MINGORP su županije koje prihvate subvencioniranje kamatnih stopa korisnicima kredita namjenjenih razvoju poduzetništva uz isti iznos subvencije odobren od strane MINGORP-a. Ličko-senjska županija uključit će se u provedbu programa subvencioniranja kamatnih stopa na kredite MINGORP-a sukladno proračunskim mogućnostima. Dodatna sredstva za subvenciju kamatnih stopa korisnicima kredita namjenjenih razvoju poduzetništva mogu osigurati jedinice lokalne samouprave.

---

³ U okviru provedbe GEM projekta u RH izračunat je TEA indeks (*indeks ukupne poduzetničke aktivnosti koji mjeri ukupan broj poduzetnički aktivnih osoba u dobi 18-64 godina na 100 stanovnika, a čija aktivnost traje kraće/duže od 42 mjeseca*) samo na nivou regije Lika-Banovina, dok TEA indeks na nivou Ličko-senjske županije trenutno nije dostupan. TEA indeks za regiju Lika-Banovina kreće se od 2,71 iz 2002. godine do 8,05 iz 2008. godine (*RH '08 = 7,59*) što znači da u promatranoj regiji 8,05% osoba starosti 18-64 godina su vlasnici / menadžeri gospodarskih subjekata starijih od 42 mjeseca.

Uvjeti korištenja sredstava kreditnog programa uz subvenciju kamata određuju se godišnjim natječajem kojeg raspisuje Župan prema sklopljenom ugovoru s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva, jedinicama lokalne samouprave i poslovnim bankama.

NOSITELJI: Ličko-senjska županija, jedinice lokalne samouprave

SURADNICI: Poslovne banke, LIRA, Obrtnička komora Ličko-senjske županije, HGK Županijska komora Otočac, HAMAG

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- sklapanje ugovora o provedbi projekata kreditiranja uz subvenciju kamata,
- imenovanje povjerenstva za provedbu projekata kreditiranja,
- raspisivanje javnog natječaja,
- implementacija.

ROK: godišnje

3.5.2.2. Provedba Projekta „Regionalni jamstveni instrumenti – RJI“

Mali i srednji poduzetnici često imaju teškoća u nabavi kapitala ili kredita, s obzirom na prirodu financijskih tržišta nesklonih riziku i ograničenost instrumenata osiguranja povrata kredita koje oni mogu ponuditi.

U cilju poboljšanja dostupnosti kreditnih sredstava poduzetnicima MINGORP u suradnji s županijama od 2007. godine provodi Projekt Regionalni jamstveni instrumenti (dalje: Projekt RJI)⁴ kojim se subjektima malog gospodarstva osigurava mogućnost korištenja dodatnih jamstava prema poslovnim bankama (za početnike do 70 % vrijednosti glavnice, za postojeće poduzetnike do 50% glavnice kredita). Time se omogućava poboljšanje dostupnosti kreditnih sredstava poduzetnicima u kroz jamstva na razini županije.

Program RJI predviđa deponiranje sredstava MINGORP-a i Županije (u jednakom omjeru) u odabranoj poslovnoj banci čime se stvara jamstveni potencijal za kredite do ugovorenog iznosa (multiplikatora), a postupak odobravanja jamstava provodi se prema ugovoru s MINGORP-om, poslovnom/im bankom/ama i poduzetničkom potpornom institucijom (LIRA). Dodatna sredstva za uvećanje jamstvenog potencijala mogu osigurati jedinice lokalne samouprave, gospodarski subjekti, poslovne banke i druge institucije.

Ugovore o provedbi projekta s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva, poduzetničkom potpornom institucijom i poslovnim bankama sklapa Župan.

NOSITELJI: Ličko-senjska županija, LIRA, poslovne banke

SURADNICI: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, HAMAG

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- sklapanje ugovora s Ministarstvom,
- sklapanje ugovora s poduzetničkom potpornom institucijom i depozitnom bankom,
- imenovanje povjerenstva za provedbu Projekta RJI
- implementacija.

---

⁴ Provedba projekta Regionalni jamstveni instrumenti na razini županija 2008-2012. godine predviđena je mjerom 2.1.4. Programa MINGORP-a.

ROK: kontinuirano

3.5.2.3. Formiranje regionalnog namjenskog fonda s udjelom HAMAG-a

Dosadašnja iskustva u kreditiranju poduzetništva pokazuju da su visoki kriteriji banaka vezano uz instrumente osiguranja povrata kredita jedan od uzroka sporije dinamike realizacije kredita u poslovnim bankama. Radi unaprjeđenja uspostavljenog sustava jamstava za poduzetničke kredite odnosno razvoja jamstvenih poticaja **za brzo rastuće i inovativne poslovne subjekte** kao pokretače sveukupnog razvoja Programom MINGORP-a (točka 3.1.1.) predviđeno je i osnivanje regionalnih namjenskih fondova s udjelom HAMAG-a.

Uvjete za uključivanje županija u provedbu ove mjere iz Programa MINGORP-a utvrdit će HAMAG objavom javnog poziva županijama za uključivanje.

Ličko-senjska županija uključit će se u izgradnju i unaprjeđenje uspostavljenog sustava jamstava, tj. osnivanje **regionalnih namjenskih fondova s udjelom HAMAG-a** za kredite brzorastućih i inovativnih poslovnih subjekata sukladno proračunskim mogućnostima.

Uvjeti korištenja poticajnih sredstava (dodjele jamstava) osiguranih provedbom ove mjere određuju se ugovorima koje sklapa Župan s HAMAG-om i drugim institucijama uključenim u provedbu.

NOSITELJI: HAMAG, Ličko-senjska županija

SURADNICI: Poslovne banke, LIRA, jedinice lokalne samouprave

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- sklapanje ugovora s HAMAG-om,
- implementacija.

ROK: kontinuirano

3.5.2.4. Povoljno financiranje poduzetnika u poduzetničkoj zoni

Gradnjom poduzetničkih zona na području Ličko-senjske županije poduzetnicima se omogućava povoljniji i jeftiniji način gradnje ili kupnje poslovnog prostora na potpuno infrastrukturno opremljenom i prostorno-planski uređenom zemljištu. Time se dugoročno rješavaju potrebe poduzetnika za poslovnim prostorom, omogućuje poslovno povezivanje, racionalizacija poslovanja i zajedničko korištenje pripadajuće infrastrukture.

Uz povlastice koje donose jedinice lokalne samouprave kako bi privukle poduzetnike u svoje poduzetničke zone, dodatni poticaj privlačenju ulagača na području Ličko-senjske županije bit će osiguranje povoljnih kreditnih sredstava (u iznosima i rokovima otplate prilagođenim djelatnostima u poduzetničkim zonama - prioritet proizvodne djelatnosti) za poduzetnike koji ulaze u poduzetničke zone na području Županije.

Točkom 2.1.4. Programa MINGORP-a u cilju olakšavanja financiranja poduzetnika koji ulaze u poduzetničke zone, na razini županija predviđena je provedba kreditiranja poduzetnika koji ulaze u poduzetničke zone uz posebnu subvenciju kamata od strane MINGORP-a i županija.

Uvjete za uključivanje županija u provedbu ove mjere iz Programa MINGORP-a utvrdit će MINGORP objavom javnog poziva županijama za uključivanje.

Ličko-senjska županija uključit će se u provedbu projekta povoljnog financiranja poduzetnika u poduzetničkim zonama MINGORP-a sukladno proračunskim mogućnostima.

Dodatna sredstva za subvenciju kamatnih stopa korisnicima kredita – poduzetnicima koji ulažu u izgrađene poduzetničke zone na području Ličko-senjske županije mogu osigurati jedinice lokalne samouprave.

Način i uvjeti korištenja poticajnih sredstava osiguranih provedbom ove mjere odredit će se natječajem kojeg raspisuje Župan prema sklopljenom ugovoru s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva, jedinicama lokalne samouprave i poslovnim bankama.

NOSITELJI: Ličko-senjska županija, jedinice lokalne samouprave

SURADNICI: Poslovne banke, LIRA, HBOR, HAMAG, Obrtnička komora Ličko-senjske županije, HGK - Županijska komora Otočac

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- sklapanje ugovora s MINGORP-om i drugim suradnicima na provedbi projekta,
- raspisivanje javnog natječaja,
- implementacija.

ROK: kontinuirano

3.5.2.5. Formiranje fonda za sufinansiranje izrade tehničke i druge dokumentacije za male prerađivačke kapacitete

Budući je jedan od osnovnih preduvjeta za uređenje i izgradnju prerađivačkih kapaciteta osiguranje minimalnih tehničkih uvjeta, nužna je izrada tehničko-tehnoloških studija (*koje su temelj za izradu tehničke dokumentacije npr. za provedbu građevinskih radova*) te kvalitetnih investicijskih studija (*koje će poduzetnicima dati jasnu sliku o potrebnim ulaganjima i očekivanom prihodu kako bi investicija bila dugoročno održiva*) odnosno druge odgovarajuće dokumentacije i studija koje su ujedno i preduvjet za odobravanje poticajnih sredstava za realizaciju projekta iz domaćih i stranih fondova.

Ličko-senjska županija osigurat će namjenska sredstva za sufinansiranje izrade tehničke i druge dokumentacije. Sredstva za istu namjenu mogu se osigurati i iz drugih raspoloživih izvora (jedinice lokalne samouprave, UNDP i sl.).

Pravila i kriterije za dodjelu sredstava za sufinansiranje izrade tehničke i druge dokumentacije utvrdit će Župan.

NOSITELJ: Ličko-senjska županija

SURADNICI: LIRA, UNDP, jedinice lokalne samouprave, HOK, HGK, ministarstva

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- pronalaženje dodatnih izvora financiranja fonda,
- sklapanje sporazuma o formiranju fonda za sufinansiranje tehničke i dr. dokumentacije s drugim izvorima financiranja,
- utvrđivanje pravila i kriterija za dodjelu sredstava (maksimalna potpora po korisniku do 70% opravdanih troškova ili do 15.000,00 kn),
- osnivanje tijela za upravljanje osiguranim sredstvima,
- raspisivanje javnog natječaja,
- implementacija.

ROK: 2010. godina

3.5.3. PODIZANJE KVALITETE PODUZETNIČKE INFRASTRUKTURE

Radi osiguranja **podizanja kvalitete poduzetničke infrastrukture** potrebno je realizirati sljedeće **specifične ciljeve**:

- povećanje broja poduzetničkih potpornih institucija,
- povećanje kvalitete i opsega usluga pouzdatičkih potpornih institucija,
- izgradnja poduzetničkih zona,
- stvaranje mreža poduzetnika radi ostvarenja novih zajedničkih proizvoda ili stvaranja novih globalnih brendova.

Za razvoj malog gospodarstva nužno je postojanje razvijene mreže podržavajuće infrastrukture dostupne za pružanje informacija, savjetodavnih usluga i niza drugih specijaliziranih institucionalnih oblika potpora.

Slijedi pregled **mjera i instrumenata provedbe** za postizanje željenih specifičnih ciljeva podizanja kvalitete poduzetničke infrastrukture:

- izgradnja poduzetničkih zona u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- provedba projekta „Klasteri – udruživanjem do uspjeha“,
- razvoj poduzetničkih potpornih institucija.

3.5.3.1. Izgradnja poduzetničkih zona u jedinicama lokalne samouprave

Županijsko poglavarstvo Ličko-senjske županije donijelo je Plan razvoja poduzetničkih zona na području Ličko-senjske županije 2008.-2012. godine (Županijski glasnik 11/08) – dalje: Plan, kako bi u suradnji s gradovima i općinama potaknuli izgradnju poduzetničkih zona kao jezgri gospodarskog razvitka kojima se posebno stimulira razvoj proizvodnih djelatnosti i korištenje lokalnih potencijala. Sredstva za provedbu Plana osiguravaju jedinice lokalne samouprave u suradnji s MINGORP-om, Fondom za regionalni razvoj, HBOR-om i drugim institucijama/fondovima (IPA).

NOSITELJI: Ličko-senjska županija, jedinice lokalne samouprave

SURADNICI: HAMAG, MINGORP, Središnji državni ured za upravljanje imovinom,

PROVEDBENE AKTIVNOSTI: Utvrđene Planom razvoja poduzetničkih zona na području Ličko-senjske županije 2008.-2012. godine

ROK: kontinuirano

3.5.3.2. Provedba projekta „Klasteri – udruživanjem do uspjeha“

Klaster je koncept povezivanja poduzetnika unutar jednog industrijskog sektora, uz čvrstu suradnju sa znanstvenim i državnim ustanovama, najčešće na regionalnoj ili nacionalnoj razini, radi boljeg plasmana određene vrste proizvoda. Povezivanje obuhvaća sve segmente - od proizvodnje do marketinga i distribucije. Podjelom rada između članova klastera i stvaranjem zajedničkih projektnih ili institucionalnih inicijativa i infrastrukture, usuglašavaju se programi i smanjuju troškovi, čime se osigurava lakše financiranje

istraživanja i razvitka. Glavna je pokretačka snaga klastera obrazovanje i jačanje konkurentnosti članova klastera. U tom su smislu klasteri pokretači rasta i inovativnosti.

Korištenje klastera kao alata za razvoj hrvatskog gospodarstva može osigurati veći stupanj konkurentnosti i otklanjanje problema usitnjenosti proizvodnje i nedostatnih postojećih proizvodnih kapaciteta, kao i stvaranje mreža poduzetnika radi ostvarenja novih zajedničkih proizvoda ili stvaranja novih globalnih brandova. U Hrvatskoj postoje inicijative za klastere u sljedećim djelatnostima: proizvodnja obuće, grafička industrija, ugostiteljsko turistička, građevinska, proizvodnja medicinske opreme, drvena industrija, tekstilna industrija, prerađivačka industrija i ekološka proizvodnja hrane, cestovni prijevoz, intelektualne usluge, metalprerađivačka industrija, uređenje interijera, ICT i brodogradnja.

Stoga je uz poticanje klaster inicijativa i obrazovanja klaster menadžmenta potrebno poticati i poduzetnike na aktivnostima zajedničkog nastupa na tržištu (npr. subvencioniranje promocije zajedničkog proizvoda ili usluge). Prethodno je potrebno utvrditi interes i gospodarsku opravdanost potencijalnih budućih klastera u Županiji radi čega je potrebno prioritetno izraditi studiju isplativosti i opravdanosti postojanja tržišno održivih klastera na području Ličko-senjske županije, koja će dati dugoročne preporuke za osnivanje i rad klastera, kao i utvrditi metodologiju njihova razvoja.

Ugovaranje izrade studije kao i raspisivanje javnog poziva za korištenje sredstava za poticanje klaster inicijativa i obrazovanje klaster managementa izvršit će Župan.

NOSITELJI: Ličko-senjska županija, LIRA

SURADNICI: Obrtnička komora Ličko-senjske županije, HGK – Županijska komora Otočac, jedinice lokalne samouprave, MINGORP, znanstvene institucije.

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- ugovaranje izrade Studije,
- izrada i usvajanje Studije,
- objava javnog poziva za korištenje sredstava za poticanje klaster inicijativa i obrazovanje klaster managementa,
- prikupljanje prijava,
- odabir korisnika sredstava,
- implementacija.

ROK: 2012. godina

3.5.3.3. Poduzetničke potporne institucije

U Republici Hrvatskoj postoji značajna infrastruktura institucija za pružanje profesionalnih usluga malim i srednjim poduzetnicima (razvojne agencije, inkubatori, tehnološki centri, poduzetnički centri), no s vrlo različitom ponudom usluga i različitom razinom kvalitete usluga.

Na području Ličko-senjske županije kao poduzetničke potporne institucije djeluju Razvojna agencija Ličko-senjske županije – LIRA i Razvojna agencija Grada Senja, a očekuje se osnivanje više sličnih institucija od strane drugih jedinica lokalne samouprave na području Županije.

U cilju poticanja kvalitativnog razvoja djelatnosti i širenja popisa usluga ovih institucija te standardizacije kvalitete stručne i konzultantske pomoći poduzetnicima potrebno je provoditi kontinuirano educiranje zaposlenika u smislu specijalizacije za određena područja (npr. izrada aplikacija za prijavu na raspisane natječaje za korištenje sredstava EU) te poticati

suradnju s inozemnim potpornim institucijama srodne djelatnosti radi razmjene znanja i dostignuća.

NOSITELJI: LIRA, Razvojna agencija Grada Senja

SURADNICI: jedinice lokalne samouprave, MINGORP, HAMAG

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- analiza potreba poduzetnika za konzultantskim uslugama na području Ličko-senjske županije,
- donošenje Plana poticanja kvalitativnog razvoja djelatnosti poduzetničkih potpornih institucija,
- implementacija.

ROK: kontinuirano

3.5.4. JAČANJE PODUZETNIČKE KLIME U DRUŠTVU

Kulturne i društvene norme još uvijek nedovoljno podržavaju stvaranje odgovarajuće poduzetničke klime u Hrvatskoj, jer se poduzetnici doživljavaju kao ljudi koji se žele brzo obogatiti i koji često djeluju na granici dopuštenog. Posebnu ulogu u tome imaju mediji.

Jačanjem poduzetničke klime u društvu koje uključuje edukaciju i promjenu percepcije javnosti o važnosti i ulozi poduzetništva u društvu (poduzetnici stvaraju višak vrijednosti, zapošljavaju, plaćaju poreze) stvorit će se poticajno okruženje za gospodarski i ukupni društveni razvoj.

Poslovanje na društveno odgovoran način je važno za sve poduzetnike kojima je povjerenje jedna od ključnih komponenti poslovanja; jer će većina potencijalnih partnera već u samom početku radije poslovati s poduzetnikom koji ima reputaciju aktivnog promicatelja društvene odgovornosti. Osim toga, uslijed odgovornog djelovanja poduzetnika prema zajednici, okolišu, svojim zaposlenicima ili tržištu, poduzetnik polučuje pozitivne učinke od marketinga opće dobrobiti. To je jedan od najsigurnijih načina stvaranja pozitivnog imidža, a u suvremenom poslovnom svijetu dobar imidž nerijetko predstavlja granicu između uspješnog i neuspješnog širenja na željena tržišta.

Slijedi pregled **mjera i instrumenata provedbe** za postizanje **jačanja poduzetničke klime u društvu**:

- izrada kataloga poduzetnika Ličko-senjske županije,
- javna promidžba poduzetništva i društveno odgovornog poduzetništva,
- dodjela javnih priznanja za doprinose razvoju gospodarstva.

3.5.4.1. Izrada Kataloga poduzetnika Ličko-senjske županije

Radi uspješne provedbe svih aktivnosti poticanja i promicanja poduzetništva i otvaranja mogućnosti brze komunikacije s poduzetnicima, nužno je izraditi detaljnu bazu podataka o poduzetnicima Ličko-senjske županije s mogućnošću kontinuiranog ažuriranja.

Baza prije svega treba obuhvatiti podatke o postojanju e-mail adrese što je preduvjet mogućnosti jednostavnog selektivnog informiranja poduzetnika o raspoloživosti pojedinih poticajnih sredstava namijenjenih razvoju poduzetništva.

Plan provedbenih aktivnosti za izradu kataloga donijet će LIRA.

NOSITELJ: LIRA

SURADNICI: Ličko-senjska županija – Upravni odjel za gospodarstvo, jedinice lokalne samouprave, MINGORP, Obrtnička komora Ličko-senjske županije, HGK – Županijska komora Otočac, HPA, FINA, DZS, Ured državne uprave u Ličko-senjskoj županiji

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- izrada Plana provedbenih aktivnosti,
- implementacija.

ROK: 2010.godina

3.5.4.2. Javna promidžba poduzetništva i društveno odgovornog poduzetništva

Javna promidžba poduzetništva obuhvaća organiziranje okruglih stolova, skupova i prezentacija, sajмова i sudjelovanje na sajmovima, konferencijama i sl.

Uz javnu promidžbu poduzetništva veliki doprinos jačanju poduzetničke klime u društvu osigurava i promoviranje društvene odgovornosti subjekata malog gospodarstva koja stvara pozitivni imidž poduzetnika (bez značajnog povećanja troškova njihovog poslovanja). Društvena odgovornost pomaže gospodarskim subjektima u izgradnji ugleda, osigurava motiviranost i zadovoljstvo zaposlenika kao i širu društvenu prihvaćenost poduzetnika, jača konkurentnost i dugoročno omogućava brži poslovni razvoj tvrtke. U tom smislu naglašava se da gospodarski subjekti uz financijsku, moraju imati i visoko osviještenu odgovornost za društvenu zajednicu, te održivi razvoj. Međutim, isto tako gospodarski subjekti moraju imati jasnu strategiju razvoja svog poslovanja, vodeću poziciju u onome čime se bave, moraju brinuti o svojim zaposlenicima, dioničarima, kupcima, partnerima, dobavljačima i korisnicima svojih proizvoda i usluga. U takvom poslovnom lancu jednako moraju postupati i dobavljači proizvoda i usluga, uvoznici, proizvođači, ali i kupci i korisnici kako bi se vodila briga o utjecaju proizvoda na okoliš tijekom cijeloga njegovog životnog ciklusa. Društveno odgovornim ponašanjem rukovodstvo gospodarskog subjekta pokazuje da prepoznaje vrijednost ulaganja u zajednicu u kojoj živi i radi.

Primjeri društvene odgovornosti poduzetnika ogledaju se i kroz primanje učenika i/ili studenata na stručnu praksu na kojoj će ih se pripremati za ulazak u poslovni svijet, sponzoriranjem projekata i inicijativa u zajednici doniranjem novca ili volonterskog rada zaposlenika na projektima lokalne zajednice, davanjem stipendija nadarenim učenicima/studentima ili onima lošijih materijalnih mogućnosti, primjeni načela zaštite okoliša i usvojenih standarda kvalitete proizvoda, objavljivanju godišnjih financijskih izvještaja

Stoga treba poticati subjekte malog gospodarstva na izradu plana suradnje s interesnim grupama u zajednici vođeni jednim ciljem: povećanje utjecaja na pozitivne pomake u zajednici i pokazivanja odgovornosti za svoju prisutnost u zajednici.

Plan provedbe aktivnosti javne promidžbe poduzetništva i poticanja društveno odgovornog poduzetništva donijet će LIRA. Sredstva za provedbu aktivnosti utvrđenih Planom provedbe aktivnosti javne promidžbe poduzetništva i Planom provedbe aktivnosti za poticanje društveno odgovornog poduzetništva (uključujući dodjelu nagrada za društveno odgovorno ponašanje poduzetnika radi isticanja pozitivnih primjera u zajednici) osigurat će Ličko-senjska županija u skladu s proračunskim mogućnostima.

NOSITELJ: LIRA

SURADNICI: Ličko-senjska županija – Upravni odjel za gospodarstvo, jedinice lokalne samouprave, MINGORP, Obrtnička komora Ličko-senjske županije, HGK – Županijska komora Otočac,

PROVEDBENE AKTIVNOSTI:

- odabir suradnika,
- analiza lokalne zajednice, anketiranje poduzetnika,
- izrada plana provedbe aktivnosti javne promidžbe poduzetništva i poticanja društveno-odgovornog poduzetništva,
- implementacija.

ROK: kontinuirano

3.5.4.3. Dodjela javnih priznanja za doprinose razvoju gospodarstva

Odlukom o javnim priznanjima Ličko-senjske županije („Županijski glasnik“ br. 16/09) utvrđena je mogućnost dodjele nagrada i javnih priznanja Ličko-senjske županije za izuzetna postignuća i doprinos u radu i promidžbi Ličko-senjske županije i na području gospodarskih djelatnosti.

Kako bi se ukazalo na značaj doprinosa gospodarskog subjekta u razvitku Ličko-senjske županije potrebno je nastaviti dosadašnju praksu dodjele javnih priznanja.

NOSITELJ: Ličko-senjska županija

SURADNICI: Jedinice lokalne samouprave, LIRA, HGK – Županijska komora Otočac, Obrtnička komora Ličko-senjske županije

PROVEDBENE AKTIVNOSTI: Utvrđene Odlukom o javnim priznanjima Ličko-senjske županije („Županijski glasnik“ br. 16/09).

ROK: godišnje

3.6. PRAĆENJE PROVEDBE PROGRAMA I OCJENA UČINKOVITOSTI PROGRAMA

O provedbi Programa poticanja razvoja malog i srednjeg poduzetništva Ličko-senjske županije 2010.–2013. godine, Župan će izvještavati Županijsku skupštinu svake dvije godine.

Provedbenim aktima predviđenim pojedinim poticajnim mjerama koje donosi Župan (odluke, pravilnici, planovi, natječaji, kriteriji, sporazumi i sl.) utvrdit će se:

- detaljne provedbene aktivnosti,
- zadaci svakog nositelja i suradnika na izvršenju pojedine mjere,
- rokovi za izvršenje aktivnosti i zadataka,
- iznos sredstava potrebnih za provedbu mjere,
- izvori potrebnih sredstava i način njihova korištenja.

Provedba ovog Programa i ostvarenje zacrtanih ciljeva neće biti moguće postići bez dobre suradnje Ličko-senjske županije s jedinicama lokalne samouprave, ali i s Ministarstvom

gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvom turizma, Ministarstvom regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva, HAMAG-om, Fondom za regionalni razvoj i drugim fondovima i institucijama uključenim u poticanje razvoja gospodarstva na razini regija, koja se do sada pokazala vrlo uspješnom.

Sukladno odredbama točke IV. Odluke o objavljivanju pravila o potporama male vrijednosti (NN 45/07) – dalje: Odluka, prilikom dodjele državne potpore male vrijednosti, davatelj iste, u ovom slučaju Ličko-senjska županija, u obvezi je izvijestiti korisnika državne potpore da mu je dodijeljena državna potpora male vrijednosti, te izvijestiti Agenciju za zaštitu tržišnog nadmetanja o svakoj dodijeljenoj državnoj potpori male vrijednosti u roku od 15 dana od dana dodjele, voditi evidenciju o dodijeljenim potporama male vrijednosti po pojedinim korisnicima, te čuvati podatke o dodijeljenim potporama male vrijednosti deset godina od dana dodjele. Za provedbu navedenih odredbi Odluke zadužuje se Upravni odjel za gospodarstvo Ličko-senjske županije.

Ocjena učinkovitosti programa izvršit će se po dovršenju razdoblja provedbe Programa o čemu će izvješće biti dostavljeno Županijskoj skupštini, temeljem promjene odabranih makroekonomskih pokazatelja gospodarstva Ličko-senjske županije (Tabela 3.) i drugih raspoloživih pokazatelja.

4.0. ZAKLJUČNO

Mjere utvrđene Programom poticanja malog i srednjeg poduzetništva Ličko-senjske županije 2010. – 2013. godine predstavljaju okvir za utvrđivanje sustava poticaja malom i srednjem poduzetništvu čijom je provedbom moguće ostvariti stabilan rast i razvoj malog gospodarstva. Strateški cilj koji želimo ostvariti provedbom ovog Programa je razvijeno malo i srednje poduzetništvo s povećanim udjelom proizvodnje i izvoza finalnih proizvoda s naglaskom na korištenje prirodnih resursa i to kroz ostvarenje sljedećih ključnih ciljeva: jačanje konkurentne sposobnosti gospodarstva, ravnomjeran regionalni razvoj, podizanje kvalitete poduzetničke infrastrukture i jačanje poduzetničke klime.

Korisnici poticajnih mjera utvrđenih ovim Programom su obrti, zadruge, mala i srednja trgovačka društva te drugi oblici privatne poduzetničke aktivnosti. Malo gospodarstvo osobito je važan dio ukupnog gospodarstva koje zapošljava više od polovice ukupnog broja zaposlenih u gospodarstvu Županije. Štoviše, malo je gospodarstvo generator zapošljavanja.

Ostvarenje predloženih mjera moguće je uz usmjerenost svih sudionika u ovom Programu (tijela državne uprave, područne i lokalne samouprave, različitih institucija povezanih s malim gospodarstvom, a naročito samih poduzetnika ili različitih oblika njihovog interesnog udruživanja) na izvršenje zadataka i kvalitetnu suradnju. Samo sinergijskim djelovanjem svih uključenih mogu se ostvariti planirani i željeni ciljevi. Uz navedeno važan preduvjet uspjehu provedbe Programa je i kvalitetna promidžba korištenja poticajnih mjera od strane svih nositelja i sudionika provedbe.

Najvažniji je preduvjet svakako osiguranje dostatnih i povoljnih financijskih sredstava, posebice ako je potrebno značajnije pokrenuti zapošljavanje.

Potrebna sredstva moguće je osigurati iz više izvora. Dijelom se to odnosi na proračunska sredstva državnog proračuna, a prije svega sredstva Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, te proračunska sredstva Županije, gradova i općina koja isti svake godine izdvajaju u svrhu stvaranja uvjeta za razvoj gospodarstva na svom području.

Znatna sredstva mogu se aktivirati i iz stranih izvora – različitih fondova namijenjenih upravo razvoju malog gospodarstva, odnosno aktivnostima koje tom razvoju doprinose. Preduvjet je dobra priprema projekata i osigurana njihova održivost, a to znači i dijelom osigurana vlastita sredstva.

I konačno, uloga je područne (regionalne) i lokalne samouprave da u aktivnom pristupu i odnosu s poduzetnikom stvara i potiče razvoj poduzetnika, te u značajnoj mjeri doprinosi otvaranju novih radnih mjesta.

Dodatni poticaji razvoju gospodarstva u nadležnosti su ministarstava koja zakonskom regulativom uređuju pitanje poduzetništva. Posebno se to odnosi na zakone koji uređuju statusna pitanja poduzetništva (Zakon o obrtu, Zakon o trgovačkim društvima i Zakon o zadrugama) i na porezne zakone (naročito Zakon o porezu na dohodak, Zakon o porezu na dobit i Zakon o porezu na dodanu vrijednost) kao i Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i propisa o lokalnim porezima, naknadama i doprinosima.

4.1. OBJAVA PROGRAMA

Ovaj Program objavit će se u „Županijskom glasniku“ Ličko-senjske županije i na web stranici Županije www.licko-senjska.hr.

P R E D S J E D N I K

Petar Krmpotić, dipl. politolog, v.r.